

Meghalt Veres Péter

Életének 74. évében, rövid betegség után, csütörtökön elhunyt Veres Péter Kossuth-díjas író, országgyűlési képviselő, a Hazafias Népfront országos elnökségének tagja, a Magyar Írók Szövetségének választmányi tagja. A Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a Művelődésügyi Minisztérium és a Magyar Írók Szövetsége saját halottjának tekintik. A temetésről később intézkednek.

*

Veres Péter a legmélyebb szegénységből indult. A Gyepsorról, a hortobágyiszei szikről. Végigjárta a parasztsors minden állomását, volt éves cseléd, idénymunkás, vasúti pályamunkás, napszámos, részes arató, kisbérelő. Közben katona az olasz fronton az első világháború idején, a Tanácsköztársaság hónapjaiban direktóriumi tag a szülőfalujában; forradalmi szerepéért internálták és munkaszolgálatra hívták be többször. Fizikai munka közben, vagy a munka kényszerű szünetében tanult és írt olyan faluszelei házból, ahol nyolcadmagával ült asztalhoz.

Életének ez a szakasza is fölér egy regénnyel: a Kadarcs utcai sors. „Kis-sé vérző tüdővel” is aratót, kaplót, nevelte nagy családját. S ha fogyni kezdett a munka, a zsidógón vett ócska biciklivel karikázott szerte az országban. Az országos gondokkal mindig a személyes gondok szorítása közben birkózott, egy magára hagyott név közepén. Az arcára szigorrráncokat kövesített a hideg északi szél, meg az éles pusztai napsütés.

Negyvennyolc esztendőig élt így, kétkezi munkából. A felszabadulásig. S közben írta a műveit; munkásmozgalmi iskolázottsággal.

A szegényparasztság fia, a munkásmozgalom nevelte. Esmélkedésétől kezdve a közösséget szolgálta, a szegényparasztságon keresztül az egész magyarság előrevetető útját kereste. S mindig úgy igyekezett dolgozni, hogy az ember becsületét — az ember szocialista becsületét — folt ne érje. A feladatok változtak, de a változó feladatokkal ugyanazzal az emberséggel nézett szembe. S vállalta ott s azt a munkát az ügy érdekében, amit rábíztak a nagyobb közösség. Mikor írni kellett és lehetett, írt. Mikor a történelem nemcsak az írói hivatást, hanem a forradalmár politikust, akinek beszélnie, cselekednie kell, vállalta azt is. A kétkezi parasztember a felszabadulás után pártelnök lett, a Földbirtokrendező Tanács elnöke. Még honvédelmi miniszter is egy időre; koalíciós szükségből.

Forradalmi küldetésstudattal, hittérítő lelkesítéssel dolgozott. Abban a meggyőződésben, hogy a világ most fordul, s a dolgozók számára való ország épül. A politikai jellegű feladatoktól mikor mégis visszalépett, íróként igyekezett jelen lenni a történelemben, hogy közvetítő lehessen a történelem és saját emberi közössége között. A szempontjai megmaradtak: a szocializmus és a magyarság gondja foglalkoztatta válto-

zatlanul. Nála a szociális alaphang és a nemzeti kötelesség között percre sem történt szakadás. Fiatal korától úgy tudta — s ebben a hitében a legfrissebb világtörténet, az ázsiai és afrikai népek ébredése újra megerősítette —, hogy a hosszú századokon keresztül elnyomatásban és gyarmati sorsban élő népeknek kettős felszabadulásra van szükség: az osztályharc útján társadalmi felszabadulásra, s ezzel párhuzamosan népi-nemzeti forradalomra, amelyben nemzetét érik és szellemileg is magára talál a sokáig elnyomatásban és szolgasorsban élt nép.

Ez az elképzelés az esztendőik során, a történelem fordulásai szerint számos elemmel bővült és újra is fogalmazódott. Veres Péter mindig gondolkodó, szabad emberként nézett szembe a felmerülő új kérdésekkel, megoldást keresően, és azzal a hittel, hogy „nem lehet olyan kérdés, amelyre egy történelmi realista” — övé a fogalom — választ ne tudna adni. Sémát, fétist nem ismert, az elméletet szembesítette az élettel.

Gondolkodóként és íróként is: maga volt a lelkiismeret. Számontartója az álomoknak s a realitásnak, s azok gondjainak is, akik nem lettek igazgatók, téves-elnökök, sőt brigádvezetők sem. S ez már nemcsak a gondolkodó igazságkeresése.

Ez az emberség is magyarázta, szocialista meggyőződése mellett, a cselekvő bölcsességét. Munkaszerelmét, s megbízhatóságát. Akárhány elképzelésére rácsífozott az élet: hitt a világ jóra alakíthatóságában. S ezt munkálta „tevékeny bölcsességgel”. Azt a tevékeny embereket szolgáló bölcsességet tartotta célravezetőnek, amelyben „ezer gondolati és hangulati részgazság fölött” sorrendben a legfőbb igazság: a megmaradás és a továbbfejlődés törvénye él. Ember küzdj — add csak önmagad, mást úgysem tehetsz, mert életre ítelttél. Az életet fogadnod kell, s dolgozni érte, hogy jobbá legyen.

Veres Péter életműve már régen közösséggé vált. Embersége mértékké. Az lett, győzve a körülményeken, amit akart lenni: a magyar nép felszabadítási harcában „valaki és valami”. Mint példában, benne csakugyan nemzetisért a nép.

Czine Mihály